

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Te pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravištvu (administraciji) in ekspediciji, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 255.

V Ljubljani, v sredo 6. novembra 1889.

Letnik XVII.

Deželni zbor kranjski.

(Deveta seja dne 5. novembra 1889.)

Pričetek seje ob 1/2.11. uri. Došel je dopis deželne vlade, ki opozarja deželni zbor, da dovoli poseben kredit za one kraje, ki so poškodovani po vremenskih neizodah.

Poslanec Grasselli je izročil prošnjo učiteljskega stolnega mesta ljubljanskega glede uredbe učiteljskih plač.

Deželni glavar: Bolniško in podporno društvo pomočnih uradnikov na Kranjskem v Ljubljani prosi denarne podpore; gimnazijsko ravnateljstvo v Kočevju prosi subvencije v podporo revnih dijakov za l. 1890.; županstvo na Studencu, okraj krški, prosi podpore za nakupovanje sredstev proti strupeni rosi.

Poslanec Žitnik: Posestniki iz Radeč na Dolenjskem prosijo, da se ob deželnih troških zgradi most čez Savo pri Radečah; občina Ambrus in sosedsnje prosijo, da bi pregledal deželni inženir, se bi li mogla iz Krke napeljati voda.

Poslanec Pfeifer: Županstvo na Raki prosi za posredovanje, da bi ne bili kaznovani vinogradniki, ki so samovlastno točili vino na drobno; občina Raka prosi podpore, oziroma brezplačnega dobivanja ameriških trt iz c. kr. trtnice v Kostanjevici; občina Raka prosi podpore za napravo mostu v Merševu čez Krko; občina Raka prosi podpore za nakup bakrenega vitriola; občina Raka prosi podpore za reguliranje Krke z dotoki.

Poslanec dr. Vošnjak: Županstvo v Cerknici prosi, da bi se za Cerknico in okolico ustanovil poseben sodni in davčni okraj s sedežem v Cerknici.

Deželni glavar: Paternoster Josip, oficijal deželnega knjigovodstva, prosi predplačila 900 gld.

Poslanec Dragoš: Županstvo Adlešice prosi podpore po toči poškodovanim prebivalcem davčne občine Adleške.

Poslanec Murnik: Dopis c. kr. deželne vlade in c. kr. deželnega sveta zadevajoč petmesečni tečaj na c. kr. državni obrtni šoli v Gradci, v kateri se bode poslalo nekoliko učiteljev s Kranjskega.

Poročilo deželnega odbora o cesti čez Lužarje se je izročilo finančnemu odseku, poročilo o vravnavi zdravstvene službe v občinah upravno-gospodarskemu odseku.

Poslanec Hribar je v imenu finančnega odseka poročal o prošnji posestnikov iz vasi Gorenje, Srednje in Spodnje Gamlje glede podpore za vravnavo Save ter nasvetoval, da se prošnja odstopi deželni vladi z nujnim priporočilom, naj dá izdelati načrt, in to prošnjo naj deželni odbor izroči deželni vladi v blagovoljno izvršitev. Deželni predsednik baron Winkler obljubi, da bode kolikor mogoče podpiral in pospeševal to prošnjo. Glede resolucije o vravnavi izliva Bistrice odgovarja deželni predsednik z nado, da bode ministerstvo v ta namen dovolilo večjo svoto, s katero se bode mogel vravnati tudi višji tek kamniške Bistrice. Poslanec Ogorelec je toplo priporočal nujno vravnavo Save.

Poslanec dr. Schaffer je poročal v imenu finančnega odseka o prošnji okrajnega cestnega odbora ribniškega, da bi se odpisalo posojilo 647 gld. 9 kr., katero je dežela posodila cestnemu okraju loškemu za popravo zanemarjenega kosa okrajne ceste, držeče iz Blok v Loški potok. Ker pa se iz poročila c. kr. evidenčnega geometra razvidi, da je omenjeni kos ceste v ribniškem cestnem okraju, mora ta okraj prevzeti ta kos ceste v svojo oskrbo in predplačilo iz deželnega zaklada povrniti. Fi-

nančni odsek pa je sklenil, ker se načeloma nobeno deželno posojilo ne sme odpustiti, da cestni okraj ribniški vrne ta dolg deželi prihodnje leto, zato pa naj deželni odbor cestnemu odboru ribniškemu dá zdajnejšo podporo za cestarje. Poslanec Pakiž pri tej točki poudarja slabo letino, na katero naj bi se finančni odsek bil oziral ter odpustil malo svoto. Ker pa tega ni sklenil, naj bi se vsaj za vzdrževanje cestarjev dovolila večja podpora. Oba predloga sta bila vsprejeta.

Poslanec Detela je poročal v imenu upravno-gospodarskega odseka o prošnji občin Moravče, Peče in Drtija, da bi se cesta preložila iz Moravč do Lukovice; nasvetoval je: Deželni odbor naj potrebno ukrene za načrt in potem poroča v prihodnjem zasedanju. Predlog je bil vsprejet.

Poslanec Murnik je poročal v imenu upravno-gospodarskega odseka o načrtu zakona, s katerim se prenamejajo §§ 5., 6. in 7. zakona z dne 20. julija 1863, dež. zak. št. 12. o plačevanju troškov za postavljanje in vzdrževanje katoliških cerkvenih in prebendnih poslopij, potem za preskrbovanje cerkvenih potrebščin. Ta načrt zakona, ki je bil sprejet brez ugovora se glasi:

Člen I. §§ 5., 6. in 7. zakona z dne 20. julija 1863. leta, dež. zak. št. 12, so v svoji zdanji besedi razveljavljeni in se odslej glasé takó:

§ 5. K ostalim stavbnim troškom za ta poslopja morajo cerkveni prebendarji prispevati takrat, kadar daje njih prebenda po načelih, po katerih se zračuni dopolnilo h kongruiz iz verskega, oziroma iz državnega zaklada, vsako leto najmanj za 50 gld. višji čisti dohodek, nego pravilno določena kongrua.

§ 6. V tem slučaju morajo prebendarji, kadar preseže čisti dohodek njih prebende pravilno določeno kongruo

LISTEK.

Logaško okrajno glavarstvo.

Zemljepisni in zgodovinski opis. Vredil Vojteh Ribnikar. Izdalo „Učiteljsko društvo logaškega okraja.“ Stane 65 kr.

Knjižico pod tem naslovom dobili smo pred kratkim v roke, podajajočo nam odlomek iz našega ožjega domoznanstva. Oveselili smo se je, saj se pri nas kaže tako malo zanimanja za domačo zgodovino. Seveda ni čudno. Po srednjih šolah razlaga se povestnica Švedov in Španjcev in Škotov na dolgo in široko, o lastni slovenski zemlji sliši dijak tako bore malo. Deloma ni časa — deloma profesorji, rojeni Nemci, nimajo veselja, da bi se vtopili v studij slovenske zgodovine.

Drugič je pa hvalevredno, da so učitelji opisali šolska okoliša, v katerih službujejo. Skušnja uči, da otroci jako radi poslušajo, če se njim pové kaj od starih časov njihovega domačega kraja. Stari očetje vedó še veliko povedati, pa to se bode sčasom pozgubilo. Mlajši rod se ne zanima več za take tradicije. Res je, zgodovinar se na ta izročila mirno zanašati ne more, ali v lupini je marsikje nekaj jedra, kar daje migljaj k nadaljnemu raziskavanju.

Predno pa izpregovorimo o knjižici prej omenjeni, moramo označiti stališče, na katerem so bili njeni spisalci. Prvič — opis ne smé biti velik,

knjiga bi drugače preveč narastla; drugič — opis mora biti tak, da ga ume i učenec ljudske šole — torej ne učen, strokovnjaški; — tretjič, delce so spisali učitelji, kateri nimajo Valvazorja v roki, marveč abecednik — pri rokah nimajo knjižnic in marsikomu je bilo za gradivo težavno. S tega stališča moramo presojati delo.

Kazalo šteje 27 poročevalcev, ki so s svojimi prispevki pripomogli, da se je opis dovršil. Opisanih je 23 šolskih okolišev. Nekateri učitelji so se v resnici trudili, da so svojo nalogo dobro pogodili. Precéj obširno in vestno govori se o Dol-Logatecu, Starem Trgu, Žireh, posebno pa o Idriji. Nadučitelj Inglič podal je izvrstno sliko idrijskega mesta in idrijskega življenja. Jezik njegov je gladek; ves spis se bere z lahkoto, ugajal nam je najbolj med vsemi. — Drugi imeli so bolj nevhvaležno gradivo; kraji, njim odločeni, niso znameniti ali sploh niso imeli virov, da bi kaj povedali. — Vsi brez izjeme natančno poročajo o šolstvu. Črtice, kako so v tej ali onej občini zidali svojo „šolo“, bodo pozneje pač zanimivejše, kakor zdaj. Imena raznih učiteljskih moči se še s preveliko natančnostjo naštevajo. Ker se je na več krajih še-le zadnji čas pričel redni šolski pouk, so bile te opazke glede šolstva tem umestnejše.

Nekateri poročevalci so preveč hvalili svoj kraj, drugi pa tudi preveč — grajali. Popolne edinosti pri toliki množini sotrudnikov v knjižici itak pričakovati ne moremo. Dolenje-logaški lov, cerkniško

jezero opisujeta se preveč na drobno. Vendar bo pa ravno tu marsikdo dobil prve podatke o svoji domači vasi v slovenskem jeziku.

Posneti hočemo iz delca nekatere opombe, ki so važnejše za splošno notranjsko zgodovino.

Pri opisu Cerknice se glasé besede: „Tam po Javorniku pa se neki še pozna stara rimska cesta, ki je peljala na Trpo nad Starim Trgom in na Metullum v bloški fari. Morebiti so imele Zamostnice pod Gornjim jezerom kako zvezo s to cesto?“ — Zanimiva je opazka glede rimske ceste. Ali Zamostnice nimajo zgodovinsko nobenega pomena? Te „Zamostnice“ preiskavala sta meseca septembra 1864. l. profesor Hochstetter in pokojni Deschmann, misleča, da dobita ondi ostanke nekdanjih „Pfahlbauten“. Nekdaj je bil tamkaj navaden most, čez kateri so seno prevažali od Velikega obrla, kedar se še ni voda odtekla. (Cf. Mitth. d. hist. Ver. 1864. št. 91.)

Taka stara cesta omenja se zopet pri opisu žirovske občine. Na Žirku namreč vidijo se ostanki starega zidovja. Ljudstvo pripoveduje o silo stari cesti, „ki je po sledu soditi od tod na eno stran čez Vrsnik, Ravne, Zavrce proti Hrušici in stari Rimski cesti, na drugo stran pa Ledinici, Fužinam na Trebije vodila“. — Ali ni morda kaj istine na tem? Vsekako zasluži stvar, da se natančneje preiskuje. Vže Linhart je mnenja, da se je neke pri „Fluvis Frigido“ ocepila postranska rimska cesta in vodila čez gorovje v poljansko dolino. Ob tej cesti je stalo mesto Larice, po njegovih (Linhartovih

za 50 gld. do 100 gld., plačati 10. del	
" 100 " " 200 " " 9. "	
" 200 " " 300 " " 8. "	
" 300 " " 400 " " 7. "	
" 400 " " 500 " " 6. "	
" 500 " " 600 " " 5. "	
" 600 " " 700 " " 4. "	
" 700 " " 800 " " 3. "	
" 800 " " 900 " " polovico	

po odbitju troškov za ročna in uprežna dela še ostajajočih stavbnih izdatkov, katerih ni možno pokriti na način, navedeni v §§ 1.—4.; nikoli pa jim ni plačati kaj več.

§. 7. Cerkveni prebendarji so opravičeni, dolžni znesek, ki jih zadene, poplačati v letnih obrokih, ki nikakor ne smejo znašati več, nego pravilno določeno kongruo presežajoči vsakoletni večji dohodek, pa se tudi ne smejo zmanjšati pod tretjino tega večjega dohodka.

Dolžnost, plačati te obroke, preide, v kolikor jih ni prebendar, gledé na odobrene plačilne roke, moral plačati sam, tudi na vmesne dohodke izpraznjene prebende in na naslednika v nje užitku.

Člen II. Ta zakon stopi v veljavnost z dném, ko se razglasi.

Člen III. Mojima ministroma za notranje stvari ter za bogočastje in uk je naročeno, izvršiti ta zakon (Konec slédi.)

Kaj uničuje naše kmete?

VII.

Kakor mladeničem, istotako škoduje i dekletom prevelika zbežanost in raztresenost in želja po užitkih. Ostane li tako dekletce domá pri poljskem delu in se ne predela in poboljša, postane iz nje jednoč slaba gospodinja, ki pozneje pripravi svojega moža ob posestvo in dedščino. Ni hujega zla in nesreče v rodbini od zapravljlive žene, koja hoče imeti vse, kar se ji dopada, bodisi obleko, okrašeno hišo, stanovanje, našemljene otroke, potratnost v jedilih itd. Gorjé taki rodbini, ako je poleg tega gospodar še dobra duša, ki ženi vse dovoli, jo posluša, kojega ima žena, kakor pravijo, „pod pantofljem“.

Druga dekleta zopet gredó, ko nekoliko odrastejo, v mesto služiti. Gorjé jim, gorjé, ako se niso naučile same sebe premagovati, sebe zatajevati. Šlapih prilik in tovaršij je v mestih vselej mnogo, zapeljivih priložnostij toliko, da treba velike milosti božje in silnega zatajevanja, da se jim človek ustavlja. In koliko je teh po mestih služučių deklet, koja ostanejo stanovitna nasproti tem skušnjavam? Kdor to pozná, vé, koliko jih je. Izmed sto ni toliko ne, kolikor je prstov na obeh rokah. Vrne se li taka deklica čez nekaj časa domov iz službe, večkrat sevéda ne sama; obleke sicer prinese seboj lepo culjo, toda čast in poštenje svoje pustila je v mestu in te več ne dobí nazaj. Da se s poštenjem vred večkrat zgubi tudi vera, uverili smo se premnogo-

krat. In če baš vere ni zgubila popolnoma, postane vsaj precéj mlačna in nebržna v tem oziru. Stariši, ki imate take hčere, čemu je pošiljate po nepotrebnem v neznano, tuje mesto? Zakaj tako često služijo vaše hčere pri nemških rodbinah? „Imajo večjo plačo,“ nam bodete odgovorili; toda tega nam ne poveste, čemu je taka deklica pri nemški rodbini.

Izpregovorili smo tu o naslednjih teh napak gledé telesnega življenja, toda še strašnejši in žalostnejši je pogled na posledice, ki se javljajo na duši mladine. Sicer je to neznatna napaka na videz, da je skoro nihče še opazi ne; toda dobro poznate te grozne nasledke na duši.

Dokler so otroci v šoli, pretí manjša nevarnost verskemu prepričanju, ker so te napake vedno omejevanje in krotene šolskim duhom, pohajajočim od dobrega in vestnega katoliškega učitelja, v drugem oziru pa zlasti od duhovnika. A znana stvar je, da vsaka stvar tem bolj tli, čem bolj se zatira in potlačuje. Istotako je z to raztresenostjo, lahkomisljenostjo in hrepenenjem po užitku, koje se le malo loči od strasti, omejena nekoliko let, dokler dete hodi v šolo, in če ni temeljito odpravljena, vedno bujno raste, da naposled, ko dete ostavi šolo, tem močnejše razprede svoje mreže po poti življenja naše mladine.

Zajedno mladina peša, ko stopi iz šole. Početkom, ko mladina ostavi šolo, je skoro neumna, največja praznosta duha je v tej dóbi. To je tisti prehod, koji vsak učitelj opaža po vsakih večjih počitnicah. Čuli smo pripovedovati skušene in bistre učitelje, kako so tožili, da so otroci po počitnicah vedno nevednejši, polni najhujših hib in hudobnih navad, koje prinesó seboj v šolo, in teh se jedva odvadijo zopet popolnem za pol leta. In kaj pa še le, ko zapusti mladina šolo, videč, da ji nastanejo vedne počitnice, da nad njo ne bode čuval strogi učitelj in vestni duhovnik, in se domneva, da zdaj ji ne bode tako treba ubogati, kakor pa prej v šoli! In tega se veseli navadno mladina, ker vé, da zánjo ni več šole. Tedaj pa nastaja duševno opešanje in napake imajo slobodno pot, da morejo tem temeljiteje pričeti svoje delovanje. Nikar ne mislite, prijatelji, da šola more odpraviti vse napake in hibe mladine. Možno, da bi to šlo, ko bi učitelj imel samo nekoliko otrók v šoli, in to pa ni moč, ako jih ima ondi od 80—120, vrhu tega mu pa njegovo delo kazí še — dom.

Prva posledica duševnega opešanja je oslabeenje spomina. Dete pozablja, kar je čulo v šoli in se naučilo v posameznih predmetih; temveč pozabi i to, česar se je naučilo iz veronauka. Zlasti pa taka zbegana mladež najzaničljiveje govori o cerkvi, pobožnosti, molitvi, izpovedi, duhovnikih itd. Vse se ji zdí smešno, o vsem tem misli, da je to tako-le, kakor bi rekli, izmišljeno, in da je že dosti, če včasih moli kak „Očenašek“. Taka mladina je najpredrznjejša in najnesramnejša, ter misli, da nihče ni nad njo in da že vse vé.

Pesen, ki je bila na zidu nekdanje kapelice sv. Trojice v Loki, pravi o tem potresu:

— — — — — qui damna per urbes
Collibus Ecclesiis ac turribus intulit altis
Castrum grande quidem Lagk diruit undique totum
Excelsam pariter Pillichgratz tunc dissipat aream
— — — — —

(Mith. d. hist. Ver. 1864. str. 87.)

Nekaj posebnega za Planino bi bilo, da se je omenilo nekoliko o ločini Ilagelantov, ki so se proti koncu 16. stoletja porodili ravno v Planini in so nazadnje toliko nemira prouzročevali po planinski okolici. Zidanje cerkve Matere božje na Planinski gori je v zvezi s to sekto.

Na strani 24. mora biti: Teodozij — ne Teodozijan. Na str. 27. je Antoninov potopis, tak, kakoršen je posnet iz Valvazorja, neumljiv. Da so bile kedaj v Logateci velike palače in kopališča, ni dokazano; logaška ravnina je malone vsa obdelana in če bi bila tū večja rimska postaja, gotovo bi se pogostejše zadelo ob rimske spomenike. — Dozdaj smatral se je vedno Nanos za isto goro, s katere je Alboin pregledal laško deželo in katera se je pozneje, kakor pripoveduje Pavel Dijakon, nazivala „Mons regis“; radi tega so tudi Italijani nadeli našemu Nanosu ime „Monte Rè“. „Kraljiški vrh“, sodeč po imenu, bi bil v tem oziru njegov tekmeč. Ali oba vrha sta preoddaljena, da bi se od tamkaj mogla pregledati laška ravnina. Smeli bi trditi, da tisti „Mons regis“ ni bil v Hrušici, če ne bi Pavel

Opazali smo tudi po deželi pri nas, da odrasli ljudje malo na to gledajo, da bi bili v nedeljo in praznik pri celi sv. maši. Domnevajo se, da že zadostuje, če pridejo v cerkev po povzdigovanji ali k popoludanskemu blagoslovu, in da je vse v redu. Prijatelji, taka vest je preveč slobodna, kosmata, in si zapomnite, če že vi delate tako, da bodo otroci vaši istotako delali, ali pa še — huje!

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. novembra.

Notranje dežele.

Poluurno časopisje pravi: *Deželnozborskih* zasedanj skoro gotovo ne bo mogoče že bodoči teden zaključiti. Kazensko-postavni odsek je sicer sklican v 11. dan t. m., toda ta rok se bo moral bržkone odložiti. Predarlski deželni zbor je bil dné 30., bukovinski dné 31. oktobra zaključen.

Bazni listi poročajo o predmetih *škofovskega* posvetovanja. Ker se bo pa to vršilo strogo zaupno, verjeti se ne sme dotičnim vestem, dokler škofje sami ne bodo izpregovorili.

Kardinal in praški knezo-nadškof *grof Schönborn* bo po končanem škofovskem posvetovanji šel v Rim, kjer bo v velikem konzistoriji od papeža sprejel kardinalski klobuk.

Včeraj se je v *hrvatskem* saboru, — kakor naznanja neka zasobna brzojavka, — pričela razprava o združenji z Dalmacijo. Opozicija bajé namerava v tej zadevi proklamacijo do hrvatskega naroda izdati.

Ogerska liberalna stranka je v svoji klubovi seji potrdila predlogi o poravnavi s Hrvatsko in dvorovini Nj. Velečanstva. — Ministerski svet se je že v mnogih sejah bavil z upravno preosnovo, in sicer o podlagi, na kateri se bodo potem izvršili posamezni načrti.

Vnanje države.

Zaradi slabega vremena in z ozirom na bodoči sprejem mnogih romarskih oddelkov je dr. Ceccareli *papežu Leonu XIII.* svetoval, naj se varuje. Vsled tega sv. Oče v dan vseh svetnikov ni zapustil svojega stanovanja ter ni nikogar svojih dvornikov obhajal. V ponedeljek bo v cerkvi sv. Petra daroval sv. mašo za francoske romarje, ki bodo jutri in v nedeljo došli v Rim.

Bolgarski uradni list objavlja ukaz, s katerim se bivšima ministroma Radoslavovu in Ivančovu jednomesečni zapor odpušča. Obsojena sta bila, ker sta razžalila vladu in prince Ferdinanda. Slednji ju je pomilostil ter s tem dokazal, da stoji nad strankami. Ta njegov korak je napravil prav dober vtis posebno v vladi nasprotnih krogih.

Ruska panslaviistiška stranka neprestano in neumorno ruje na Balkanu. Junimistiški rumunski list „Constitutionalul“ pripoveduje, da se po celi Rumuniji klati veliko ruskih prodajalcev kôš, ki si s posebno marljivostjo na svojem potovanji zaznamujejo utrdbе, pota, mostove itd. Ti prodajalci so sicer oblečeni enako ruskim mušikom, toda za kmeta imajo prenežne roke. Zaradi tega pozivlje list vladu, naj bo trezna nasproti tem ruskim vohonom.

Nemški državni zbor je po daljši razpravi, v kateri so socijalni demokrati ostro napadali vladu, rešil in potrdil poročilo o izvršitvi postave zoper socijalne demokrate. — Ravno kar državnemu zboru

mislih, na vrhu, kjer so zdaj Ledine. Tudi ostanki na „Jelenšku“ pri Godoviču utegnejo biti v zvezi s to cestó. Če je zidovje tam gori brez vsacega moltra, kaže sicer, da je niso zidali Rimljani. Ali izkopale se tam niso samo bronaste stvari, marveč tudi orožje iz železnine, med drugim prav dobro ohranjen meč.

Zanimivo za zgodovino zvonarstva je to, da na Notranjskem ljudje še na več krajih pripovedujejo, da so v starih časih zvonove pri cerkvah vliвали, tako v Godoviču, na Ravniku in v Gor. Logateci.

Da so Turki po logaškem okraji hudo razsajali, pričajo razni „tabri“. Kraji, ki se še vedno „tabor“ imenujejo so: v Dolenjem in Gorenjem Logateci, pri sv. Trojici, v Zavracu, Žireh. „Gradišča“ imajo v Ledinah, Cerknici, Dolenjem Logateci, Rovtah in pri sv. Trojici. Cerkve so bile z zidovjem obdane: cerkev sv. Jerneja v Begunjah, župnijska cerkev v Cerknici, cerkev sv. Križa v Gor. Logateci.

Ali vsled pomanjkanja virov vrinile so se v knjigo tudi trditve, ki ali niso resnične ali vsaj nezanesljive. Tako na pr. je verjetneje, da je bil planinski grad po potresu razrušen leta 1511, ne leta 1509. Res je sicer, da je bil istega leta (dné 14. sept.) tudi potres, a po naših krajih ne tako hud. Grozen pa je bil potres dné 26. marca 1511. O tej priliki se je posul hrib sv. Antona v Idriji, tako, da se je Idrija popolnoma zajezila; cela Idrija je bila v vodi. Takrat so se tudi podrli gradovi v Postojini, Polh. Gradu, Loki, Kamniku.

Dijakon ob enem omenjal, da je to pogorje segalo v Panonijo. (Cf. S. Rutar. Letop. M. Sl. 1885, Pavel Dijakon, str. 299 seq.)

O važni turški bitki, ki je bila meseca oktobra l. 1491. v Hrušici, nekoliko več omenja Parapat v „Letopisu“ 1871 str. 91. Škoda, da se ni porabilo to mesto, ker naše ljudstvo tako rado pripoveduje o „turških klancih“. Gotovo vsled tiskovne pomote se poroča, da govori Valvazor o Gradišnici v IV. knjigi str. 257, a — ne tamkaj, marveč IV. 557. — Ravniška cerkev ni bila zidana leta 1685; brezdvomno prej, le Valvazor jo o tem času omenja. Ravno tako ni mogoče, da bi bila prejšnja cerkev hoténska zidana 1707, kajti Valvazor omenja vže tri altarje v nji. „Divje jezero“ ali kakor Idrijčani pravijo „vipavsko jezero“ ne more biti v zvezi z vipavsko dolino, ker Vipava leži nižje kakor Idrija.

Ali vkljub pomanjkljivosti, ki tū in tam niso mogle izostati, in katerih tudi mi vseh ne moremo vedeti, ima knjižica dokaj dobrega. Naša misel je: naj se spravi ta opis v šolsko knjižnico, in če se opazi kaka napaka, naj se takoj popravi. Ravno tako bi bilo prav potrebno, da bi se na krajih, kjer se dobivajo starinski ostanki, bolj pazilo, da bi se ti spomeniki ne pogubljali. Ali bi ne bilo pametno, da bi se take stvari v šoli shranjevale?

O pisavi ne govorimo, preveč je bilo sotrudnikov; da pa je knjižica ukusno vezana, to je zasluga knjigoveza Bonača.

izročena bela knjiga o vzhodni Afriki obsega poročila Wissmannovo o bojih ob nabrežji in v notranjem, o zadnjem vojnem prodiranju zoper Buširija, o povrtnitvi v Zanzibar in ustanovitvi karavanske ceste.

Švicarski proračun za leto 1890 sklepa z dohodki v znesku 72,582.300 frankov, troški v znesku 85,538.300 frankov in tedaj primanjkljajem v znesku 13,006.000 frankov. Skupni troški za vojne namene so se v teku leta pomnožili za 20,300.000 frankov. Evropski mir je sedaj zagotovljen!

Včeraj je bila **francoska** svetovna razstava zaključena. Odbor je skušal sicer dobiti od pariškega mestnega sveta dovoljenje, da bi se razstava podaljšala za nekaj časa, toda prošnja ni bila uslišana. — Dne 1. t. m. se je v Parizu vršilo posvetovanje boulangistiškega odbora pod Naquetovim prvosedeštvom. Sprejetih je bilo več resolucij. Prihodnja konferenca bo 8. dan t. m. na Jersey-ju pod predsedstvom generala Boulangerja.

Italijanski ministerski predsednik Crispi bo v kratkem Bismarcka v Friedrichsrube obiskal. „Berl. Tagbl.“ vé, da je cesar Viljem v Monzi Crispija povabil v Berolin. — Kako malo italijanska vlada spoštuje takozvano garancijsko postavbo, kaže nastopni dogodek: Ker je sv. Stol katoličanom prepovedal udeležitev pri političnih volitvah, naznaniti je dal nadškof materski, msgr. Loschirico, ta ukaz v svoji škofiji; nekateri duhovniki so se vzlic temu udeležili volitev ter jih je nadškof zaradi te nepokorščine zoper njihov duhovski red odstavil. Čeravno pa pravi § 17. takozvane garancijske postavbe, da zoper razsodbe v duhovskih in disciplinarnih zadevah ni pritožbe, in čeravno je nadškof postopal pri tem le v smislu naredbé sv. Stola in tedaj popolnoma pravilno in postavno, vendar se bo moral nadškof sedaj zaradi tega pred oblastnjami zagovarjati, in sicer po § 92. italijanskega volilnega zakona, ki nasproti garancijski postavi prepoveduje duhovščini vsako vplivanje na volitve. Pravda ta sedaj teče ter so katoliški krogi jako radovedni, kako se bo končala. — Irredenta se je zopet oglasila. Dne 3. t. m. je v Mentani blizu Rima priredila izjavo, proslavljač spomin dne 3. novembra 1867 padlih Garibaldijevcev. Več govornikov je pozivljalo mladino, naj goji ideal prostosti in naj se pripravlja za boj, ki se bo bil za enotnost domovine onstran planin. Govorniki pri tem gotovo niso mislili na Morske planine, marveč na gorovje, ki leži ob avstrijski meji. Konečno je govoril Imbriani o „neresnih“ pokrajinah ter naravnost imenoval Trst. Uradni komisar ga je sicer zavrnil, toda Imbriani mu je odgovoril: „Pomirite se in dovolite mi izreči nado, da v odločilni uri tudi Vas, starega Garibaldijevca, ne bo manjkalo onstran Julijskih planin.“ Žalostno za nas, da imamo take zaveznike, v katerih ozemlju smejo irredentovci tako očitno vpričo uradnega komisarja in nasproti temu kazati sovraštvo zoper sosedo in zaveznika.

Španski finančni minister je zbornici izročil proračun za prihodnje leto, ki izkazuje ravnotežje v državnem gospodarstvu. Minister celó govori o prihranitvah zadnjih treh let v znesku 43 milijonov — seveda na papirji, — Madridsko nadsodišče bo že v kratkem razpisalo obravnavo zoper bivšega veleposlanika v Berlinu, grofa Benomarja. Minister zunanjih zadev ga toži, da je vodji opozicije, senorju Canovassu (del Castillu, naznanil obseg državnih listin in da je v Berlinu opravljal še posle, ko je bil že odpoklican. Grof Benomar pričakuje, kakor trdi „Standard“, jako mirno to obravnavo.

Izvirni dopisi.

Z Gorenjskega, 1. novembra. Vše čisto mislil sem oglasiti se v kakem časopisu gledé štetja ljudi vsako desetletje. Ker si, dragi „Slovenec“, onidan sam objavil članek o tej zadevi, zatorej jaz k temu dodam le še nekatere besede.

Vsem manjšinam v narodnem oziru je le preveč znano, kako nedostatni in nezanesljivi so bili podatki o priliki zadnjega številenja. Prigovarjanja, neresnična dokazovanja gledé narodnosti skrčila so pri bojazljivih ljudeh že itak pičlo število malih narodov. A da ne boš menil, mili mi čitatelj, da pretiravam, hočem Ti navesti istinita fakta.

Bival sem za časa zadnjega štetja med tridimi Nemei. Zapisal sem kot Slovan pod rubriko občevalni jezik, da sem Slovenec, slovenščina moj jezik. Toda glej ga, nemškega strijea! Drugi dan pride po list in praša, če ne znam nič nemščine. Ko se je seveda prepričal, da znam, a da sem odločen Slovenec, naglo odgovori: „Le kdor čisto nič nemščine ne zna, tisti naj se zapiše kot Nenemec, kdor jo pa le nekoliko lomi, da se more pogovoriti s kom, mora pustiti, da je tu njegov občevalni jezik nemški.“ Vsa protestovanja so bila zaman, mož koj odide in jaz, strog Sloven, sem bil uvrščen med koščene Nemece, tolikokrat svoje nasprotnike. — Moja dva prijatelja še prašana nista bila o tem, njun tovariš, trd Nemec, zapiše za nja, da sta Nemca. — V neki mi prav znani hiši bili so 4 ali 5 Slovanov prištetih k Nemcem. — Na Dunaji je 250.000 Čehov,

toda samo okoli 30.000 našeli so tam Čehov; vsi češki učitelji, ki so češčino zapisali kot svoj materini jezik, bili so potem takorekoč preganjani.

Tako in jednako godilo se je i v drugih deželah, sosebno na mejah, koder biva mešano prebivalstvo, in po premnogi mestih in trgih.

Ni čuda torej, da so Nemcev tostran in Madjarov onostran Litve našeli toliko; Nemei so na ta „izborni“ način „pribogatili“ saj pol milijona, če ne več ljudi. Madjarov, pravijo veščaki, je jedva 5 milijonov, a glej, pribrojili so jih 6,500.000

Vprašamo pa, kako so dotične oblasti napravile rubriko „občevalni jezik“ in odbacnile „materini jezik“? Pred nekolikimi leti čital sem v jako obširni ruski knjigi, nazivljeni: „Trudi tretjago međunarodnago sjezda orijentalistov v Peterburge 1876“, spisal Grigorijev, da se je predlagalo, naj se o priliki štetja ljudi (ne ljudskega številenja, kakor bi ljudstvo štel, računalo), naj se mestu materinščine napravi rubrika „občevalni jezik“, to se je tudi sprejelo, a le na korist velikim narodom in v škodo malobrojnim. Zaradi tega in neke slične besede međnarodnega vojnega prava so pred nekaterimi leti Belgijanci v Bruselju energično protestovali, a do sedaj — saj v tem — ne z vidnim uspehom. In kako bi tudi? Velika ljudstva so dobila na tak način — skoro bi dejal — opravičeni način preljud ključ, kako bi se dalo po njih željah ljudstvo šteti, češ, saj nismo mi iznašli to, nego međnarodni kongres. Pa saj imajo tudi razni olikanci razne pojme o materinem ali občevalnem jeziku. Rekel mi je pred 4 leti, ko sem se peljal iz Moravske proti Dunaji, neki Prus, da materini jezik ni jezik ljube mame, marveč tisti, kateri si izvoli nagnjenje, oliko in občevanje. Takisto slišal sem pozneje nekega Ogra zagotavljati.

Naj pa to tako ostane? Nikakor ne. V državnem in morda v deželnem zboru se začasno zavarujmo proti taki insinuciji. Ker bomo pa težko kaj opravili, torej po mojem mnenji naj bi se napravili obe rubriki: materini jezik in občevalni jezik, ter naj bo v krajih z mešanim prebivalstvom pri dotični komisiji ali gosposki tudi vsaj jeden zastopnik ali revident manjšine, resp. slovanski. Potem bomo lažje mirni.

Sploh v državnem zboru bilo bi dobro marsikaj povedati še odločniše kot dozdej, ker nekateri nočejo imeti ušes in hočejo marsikaj pomesti. Zato odobravamo moško besedo državnega poslanca dr. Ferjančiča, da Taaffe sili slovenske poslance v opozicijo. Res moramo priznati, da osobito zadnja leta so slovenski državni poslanci več delali in govorili, kakor — dejal bi — drugi; da ničesa ne dobimo, krivi niso le-ti; a ker slabše biti ne more in ker zdaj za časa mržnje Rusov do Avstrije mora tudi avstrijskim Nemcem in vladi v interesu Avstrije mnogo ležeti biti na tem, da se i Slovani zadovolé. Kakor s Koroškega, Štajerskega in Primorskega odmeva, naj zaori še kranjskih poslancev glas: Težimo po zjedinenji Sloveniji, da, mi tirjamo zjedinjeno Slovenijo. Verujte mi, da čujemo take glasove med ljudmi in celo tam na severnem Moravskem so tako govorili, kakor sem sam čul. Nikar se ne motimo, drugi nam ne bodo ničesar priborili, tudi sami Rusi ne, ti nam bi pač vzeli, a dali ničesa razun okorne cirilice in še kaj tacega. Sami se bojujmo in delujmo, ker pravih prijateljev nam nedostaja; saj tudi kar imamo, pridobili smo sami, takisto še celo Čehi, ki so vendar močnejši. Sam Taaffe je nekda rekel: „Dobili so celo zoper voljo vlade.“ Torej na delo in pravični boj, slovenska kri!

Pri tej priliki usojam si omeniti i neko nepolitično reč, namreč gotovo dragoceno reč za ljubljanski muzej. Nekdo v Javorniku na Gorenjskem ima — kakor se mi je reklo — silno staro, a veliko srebrno moneto ali, bi rekel, srebrnjak. Ako pomislimo, da ima v našem cesarstvu samo budapeštanski muzej krasno in največjo zbirko starih raznovrstnih kovin in kakor sem bral v vže napominani ruski knjigi „Tradi“, da ima Rusija najbogatejšo zbirko denarja in kovin raznih ljudstev, potem bo gotovo nam všeč, če si vsaj malo zbirko nabere. Ta kovina je jedna najredkejših, celo v Budapešti nisem videl tako velike tiste vrste. Nosi jo nekdo, ki je bolj imenitnega rodu, okoli vrata, nemara je precej draga, a dobro bi bilo, ako bi jo domoljubje ohranilo naši mali, a lepi domovini.

Iz Planine, 3. novembra. (Povodenj, nagla smrt.) Že tretjič je voda poplavela našo prijazno ravan. Prvo povodenj smo imeli v začetku aprila, drugo o sv. Jakobu, tretjo in največjo, kakoršne od l. 1878. ni bilo, pa sedaj. Mesec oktober je imel

nič manj kot 25 deževnih dni. Vsled neprestanih nalivov je voda hitro naraščala. Konec avgusta je tekla reka Unica le 22 cm na debelo. Do 30. sept. je narasla do 2 m 25 cm in včeraj je dosegla ne navadno visokost 5 m 13 cm. Najhujši dnevi so bili od 20.—24. oktobra, ko se je voda skoraj po pol metra na dan vzdigovala. In kdor pomisli velikanski prostor Planinske doline, 1½ uro hoda dolge in ¾ ure široke, — lahko preudari, kakó ogromne množine vode so nabruhalo podzemeljska žrela v podnožji Javornika iz sebe. Ceste so že tri tedne pod vodo in grad Haasberg z vasmí: Malni, Laze, in Jakovica občeje s Planino le po čolnih. Življenje pri nas je sedaj kakor v Benetkah. K sv. maši ljudje plovejo na čolnih, mrličje prevažajo na čolnih. Čuditi se mora, kdor sedaj obiše našo dolino.

Da je povodenj ljudem neznansko škodo napravila, se umeva samo ob sebi. Ko je voda meseca julija polja pod se spravila in uničila žito, so se kmetje tolažili s tem, da bodo vsaj prstnino imeli za zimo. Sedanja povodenj jim je vzela tudi krompir, repo in zelje. Kmetica mi je s solzami tožila: „Žita nismo prav nič pridelali, krompirja smo komaj toliko oteli, da bo za seme, vse drugo je voda vzela in če bi ne imeli še nekaj starega fižola, bi morali že zdaj ob sami štacuni živeti.“

Ako ne bo vlada našemu ljudstvu prihitela na pomoč, bo taka revščina, da se Bog usmili. Naj ne pozabijo naši deželni poslanci na dotičnem mestu spregovoriti za planinske poplavlence veljavno besedo.

Blagorodni gospod okrajni glavar — čast mu in hvala — je res izprosil pri Njeg. Veličanstvu 1500 gl., ki so se razdelili med najbolj oškodovane gospodarje, toda ta svota je kakor kaplja v primeri z nepopisno škodo in nesrečo. Nekaterim kmetom, ki imajo vse polje v nižavi, je voda čisto vse pobrala, — drugim mnogo mrve odnesla in vrh vsega nam še pašo po senočetih, kjer bi bila živina imela več tednov izvrstno hrano, odvezla.

Škoda vsej fari je tolika, da se skoraj preceniti ne dá. Z grenko skrbjo marsikateri hišni oče zrè v prihodnost, kako bo izhajal čez zimo, s čem preživil obilno svojo družinico.

Dela g. Puticka „pod stenami“, kjer je odprl vodi dva globoka požiralnika, so se pri tej povodnji kot popolnoma nezadostna skazala in beseda: „čolne Planinci le sežgite“, kot prenačljena. Ljudstvo o tem ne govori posebno pohvalno. Dolina naša ima tako vodotopno*), lego da se povodnji nikdar ne bodo dale popolnoma odstraniti. —

Nesreča je redkokrat sama. —

Včeraj na vernih duš dan je voda končala drago človeško življenje. Utonil je vrli mladenič Janez Dolenec iz Gorenje Planine, star 33 let. Gnal je dva konja napajat. Peš ju pelje po cesti, ki drži navzdol proti vodi, pa predaleč je revež zabredel. Enemu konju zmanjka tal pod nogami, omahne čez škarpno in potegne mladeniča sabo v globočino. Konja sta srečno priplavala na suho, — utopljenec je le parkrat pomolil roke kvišku, potem zginit pod vodo. Pomoč je došla prekasno. Potegnili so ven — mrliča — v britko žalost dobrih starišev in sorodnikov. Imel je rano na čelu. Iz tega sklepa, da ga je pri padcu najbrže konj sunil ob čelo. Omamljen od udara, ni imel dovolj moči, da bi si bil pomagal vrh vode. Nesrečni mladenič je bil uzor kmetiškega fanta: priden, pameten in pobožen. Upajmo, da mu je bil Bog milosten sodnik!

Iz Poreča, 31. oktobra. Šesta seja bila je v četrtek dne 24. t. m. Najvažnejša stvar bilo je poročilo poverjevalnega odseka o volitvah v kmetijskih občinah političnih okrajev Kopar, Pulj in Lošinj. V koparskem in lošinskem okraju bili so izvoljeni hrvatski poslanci. V Kopru prof. Spinčič in župan Flego, v Lošnju kanonik dr. Volarič in posestnik Sersič. Vsi so bili overovljeni (potrjeni). Predsednik je dal na glasovanje, ne kakor je do sedaj zmeraj navadno bilo, obadva poslanca zajedno iz jednega ter istega kolegija ali kurije, ampak jednega po jednega. Proti novemu temu načinu glasovanja protestiral je poslanec dr. Laginja in prijavil pritožbo na najvišje državno sodišče na Dunaju.

Zvečer istega dne povabil je deželni glavar dr. Campitelli na banket vse deželne poslance in vladnega zastopnika v deželnem zboru viteza Elushegg-a*) v gostilno „alla città di Trieste“. Najprvo napil je deželni glavar na slovo med po-

*) Izraz planinski za kraj, ki je izpostavljen povodnjim.

*) Jelovek bi pisali pravilno.

slanci, ki zastopajo Istro ter skončal svoj govor z „evviva l' Istria! Glavarju napil je hrvatski poslanec dr. Volarić. Govorili so še dr. Dukić, Fr. Sbišć in Wassermann. Ker se o politiki tukaj ni govorilo, bilo je vse veselo in složno.

V zboru govorijo samo hrvatski dr. Volarić, Mandić in Flego; drugi pa od naših, katerih je devet, hrvatski in taljanski. Kadar kateri naših začne hrvatski govoriti, oglasi se precej predsednik, da tega jezika ne razume ne on, ne večina deželnega zbora.

Taljanski časopisi poročajo o hrvatskih govorih naših poslancev samo to: „Parla slavo“. „Parla, come sempre, in croato“. „Presidente: Lo prega di parlare in italiano. Onorevole N. N.: Continua in slavo, e a lungo, con gran noia di tutti“.

V ponedeljek, 21. t. m., imel je odbor železnice, katera se ima izpeljati od Trsta do Poreča, shod v Poreču pod predsedništvom odvetnika dr. Venier-a. Vspeh tega shoda je bil, da se ima vložiti pri deželnem zboru prošnja, s katero se zahteva, da bi se ta železnica spoznala kot koristna za deželo, in naj bi torej tudi deželni zaklad k temu kaj pomagal. Prošnja se je vložila.

Dnevne novice.

(Presvetli cesar) je daroval pogorelcem v Goričah 400 gld.

(V koroškem deželnem zboru) je bila dne 4. t. m. živahna šolska debata, katere so se udeležili poslanci grof Goës, Ghon, Einspieler, dr. Ubl, Seebacher, deželni predsednik baron Schmidt-Zabierow, dež. šolski nadzornik dr. Gobanz in Hock. Obširnejše poročilo bomo objavili jutri.

(Č. g. dr. Fr. Sedej.) profesor v goriškem semenišču, je imenovan za dvornega kapelana in vodjo v višjem duhovniškem izobraževališči Avgustineji na Dunaji.

(Iz deželnega šolskega sveta.) Dvorazredna dekliška šola v Novem mestu se bode razširila v trirazredno. Učitelj v št. Jurji, g. Ivan Raktelj, je premeščen v Smihel pri Novem mestu, g. Martin Judnič iz Vavtavi kot nadučitelj v Črmošnjice, g. Karol Završnik s Sv. Gore v Duplje, g. Jos. Rustja iz Vipave v Rudanje in g. Andr. Perne v Šturji je dobil nadučiteljsko službo ravnotam. Gg. Anton Bartel, učitelj na tukajšnji gimnaziji, Ivan Vrhovec na novomeški gimnaziji in Janez Gnjezda, veroučitelj na tukajšnji realci, so potrjeni v svoji službi in dobili naslov „profesorja“.

(Deputacija „Podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaji“, obstoječa iz predsednika g. Navratila, podpredsednika g. dr. Ploja in iz blagajnika g. Pukla, predstavila se je pretekli teden novemu vladiki lavantinskemu, prečast. gospodu dr. Mihaelu Napotniku, čestitajoč mu o njegovem za vse Slovence tako pomenljivem imenovanju, ter zahvaljevajoč se za to, da je prečastiti sedanjí vladiki, vreden naslednik slavnega Slomška, bil eden prvih, ki je „Podpornemu društvu za slovenske visokošolce na Dunaji“ pristopil kot ustanovnik, da je slovenskim visokošolcem pomagal, kjer je mogel. Deputacija bila je presrečno vsprejeta ter se poldrugo uro čutila srečno, bivati pri novem vladiki lavantinskem, katerega naj mili Bog ohrani mnoga, mnoga leta kot steber svete katoliške vere, učitelja in dobrotnika narodu slovenskemu.

(Podpore vsled vremenskih nesreč.) Deželna vlada je včeraj z dopisom opozorila deželni zbor na mnoge vremenske nesreče, vsled katerih naj bi dovolil primeren kredit za poškodovane kraje. Naj bi torej gg. župani ali duhovniki po deželi nemudoma poslali vsak svojemu zastopniku v deželnem zboru poročila iz svojega kraja o cenjenih škodah po toči, povodnji, itd., da se bode mogel deželni odbor ozirati na razmere.

(„Rimski katolik.“) VI. zvezek, je danes izšel ter prinaša jako zanimive tvarine. Obseg mu je: 1789—1889. Avtoriteta pa krščanstvo. — Najnovejša okrožnica papeževa. Božja družina. — Slovenski katoliški shod. — Društveno življenje. Slovenska društva, kakeršna so. Čitalnice. Naša društva, kakeršna bi morala biti. — Politika vspeha in nasledkov pa Slovenci. — „Tudi“ — politika v naši „Soči“. Macchiavellizem. Sodba o macchiavellizmu. Kaj ugovarjajo proti temu spravljivi Slovenci? Kdo je prav za prav na Slovenskem cepil in hoče še

cepiti? — Platonov dijalog „Phaedo“. — Svetnik roda slovanskega — in slovanski brezverci. — Pisma o vzgoji. — „Slovanskemu Svetu“. — V pojasnilo našega stališča. Herezije „Slovanskega Sveta“. Razkolniška propaganda „Slovanskega Sveta“. Slovenci, Poddraga! — Listek. — Iz dnevnika Štefana Hodulje. Indija Komandija. — Raznoterosti. — Revue des deux mondes o verski svobodi na Ruskem. — Spoved Leona Taxila — bivšega brezverskega svobodomiselnika. — Grof Lev Nikolajevič Tolstoj — o veri. — Slovan-jezuit venčan v Rimu. — Matija Kazimir Sarbijewski. — Iz poldrugoletne zgodovine našega lista. Dr. Vošnjak je tožil — pa odstopil. Zaupnice. — Vredništvo naznanja, da bode list tudi prihodnje leto izhajal vsako četrtletje. Opravništvo za l. 1890. je prevzela „Katol. Bukvarna“ v Ljubljani, katera edina sprejema naročbo in naročnino. Celi tečaj stane 2 gld.

(Povodnji na Koroškem.) Vsled deževja so minoli teden izstopili: Vrbsko jezero, Glina in Glinica. V Vetrinje je mogoče priti le s čolnom čez otoško barje; od Žrelca do Grabštanja je vse pod vodo; v Šentpetru je voda že v kletih; ulanci so morali umakniti iz hleva svoje konje, ki so stali že v vodi; razrušenih je več slapov. Divjih rac je na tisoče.

(Solnograško vseučilišče in Slovenci.) V „Südsteirische Post“ čitamo, da namerava društvo za ustanovo vseučilišča v Solnogradu preskrbeti stolico za slovenski jezik, kakor tudi, da se bodo vsi glavni predmeti predavali v nemškem in slovenskem jeziku. To je sklenil osrednji odbor, ako bodo Slovenci v zadostnem številu obiskovali solnograško vseučilišče.

Raznoterosti.

— V avstrijskih depozitnih uradih je bilo konec leta 1888. spravlenih civilnosodnih depozitov za 645.612.586 gld. Pristojbina za shrambo je znašala 265.731 gld.

— Bolgarska vlada je v znani steyrski tovarni 100.000 pušk naročila. Izgotovljene morajo biti do prihodnjega leta.

— V Kaliforniji so v teku 40 let (1848—1888) izkopali zlata in srebra za 1256 milijonov dolarjev. Delavci so si na dan po štiri dolare služili.

— Tat, ki se je sam vjel. Na kolodvoru v Genovi se je neki tat vtihotapil v voz, ki je bil napolnjen z žitom. Predno pa je mogel popihati s plenom, zapečatil je železniški sluga voz, ki se je kmalu potem odpeljal v Milan. Ko so odprli tukaj voz, da izlože blago, našli so ptička skritega za vrečami. Tri dni je bil v vozu zaprt ter se je preživil v tem času z žitom. Vesel je bil, da je zopet zagledal beli dan, kajti tudi v zaporu mu ne bo treba grizti le suhega zrnja.

— O joj! „Lustige Blätter“ priobčujejo nastopno izvirno brzojavko iz Beleggrada: Pri večerajšnjem obedu kraljice Natalije se je pripetila pretresujoča nezgoda. Vladala je splošnja radost. Prišli so do sira, na to pa je Natalija nenadoma prebledela, skočila s stola, zakričala: „Kdo mi je to storil?“ ter zapustila dvorano. Ko so preplašeni gostje prihiteli k njenemu prostoru, našli so na kraljičinem okrožniku košček — strachino di „Milano“ (milanskega sira).

Telegrami.

Dunaj, 5. novembra. Knezoškofa lavantškega, dr. Napotnika, ki je danes prisegel, je potem cesar v avdijenci sprejel.

Dunaj, 6. novembra. V deželnem zboru je namestnik odgovoril na interpelacijo glede vladne udeležbe pri vravnjanji reke Vidnja. Načrt dunajske občine je bil takó v zdravstvenem kakor tudi prometnem oziru primernim spoznan. Vlada ni zoper to, da ne bi se iz državnih sredstev dovolil znesek, vendar se pa danes še ne more izjaviti o njegovi kolikosti. Dotične obravnave z občino se še vrše.

Berolin, 6. novembra. Kálnoky se je dopoldne na Dunaj povrnil.

Zanzibar, 6. novembra. Govori se, da so Petersa in njegovo spremstvo razven enega Evropejca in Somalija Mafasi ali Somaliji potokli. Slednja dva sta sedaj baje v Ngau.

Tuji.

4. novembra.

Pri Matieu: Grofinja Jelačić iz Zagreba. — Herrman, potovalec, Schuldes iz Brna. — Thurn, rezervni poročnik, iz

Koševja. — Kohn, Schlesinger, Klafka, Kumer, Newiklof, Hariek, Liebman in Ziegler, trgovci, z Dunaja. — Maximović, trgovec, iz Zagreba.

Pri Slona: Röhringer, Weiss, trgovec, in Diamant z Dunaja. — Janiček iz Idrije. — Breznikar iz Gradea. — Segala, agent, z Rakeka.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	738-5	5-2	sl. zap.	jasno	
4 2. u. pop.	737-7	10 0	sl. szap.	del. jasno	0-00
9. u. zveč.	738-0	3-2	"	oblačno	
7. u. jut.	738-6	2-0	sl. vzh.	megla	
5 2. u. pop.	737-2	9 6	"	oblačno	0-00
9. u. zveč.	737-2	8-0	"	"	

Srednja temperatura obeh dni 8-1° in 6-5° za 1-7° in 0-4° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

6. novembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	85 gl. 45 kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ 16 „	85 „ 70 „
5% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 40 „
Papirna renta, davka prosta	101 „ 05 „
Akcije avstr.-ogerske banke	925 „ — „
Kreditne akcije	313 „ 75 „
London	118 „ 75 „
Srebro	— „ — „
Francoški napoleond.	9 „ 45 „
Cesarski cekini	5 „ 66 „
Nemške marke	58 „ 25 „

Tržne cene v Ljubljani

dne 6. novembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hkti.	6 50	Špeh porojen, kgr.	— 64
Rež,	4 71	Surovo maslo,	— 90
Ječmen,	4 39	Jajce, jedno	— 3
Oves,	3 9	Mleko, liter	— 8
Ajda,	5 20	Goveje meso, kgr.	— 56
Proso,	4 55	Telečje	— 65
Koruza,	4 87	Svinjsko	— 50
Krompir,	2 86	Koštrunovo	— 32
Leča,	11 —	Pisaneč	— 35
Grah,	10 —	Golob	— 14
Pižol,	5 —	Seno, 100 kgr.	2 23
Maslo,	96	Slama,	2 32
Mast,	70	Drva trda, 4 mtr.	6 60
Špeh svež,	52	„ mehka, „	4 60

Za manufaktorne trgovce in zasebnike.

Izvrstne češke tkanine

znane trdke

Vilj. Markl, Wamberg (Češko).

Struks (bombažno blago) za moške obleke, najlepši obrasci.
Berhant, v vseh barvah, dobre vrste.
Kanafasso (posteljno blago), razne vrste, najlepši uzorci, dobre vrste.
Oksford za srajce in ženska krila, lepi uzorci, dobre vrste.
Grizett za ženske in otroške obleke, izvrstno in trpežno blago. (10—13)

Uzorci gratis in franko. — Pošilja se proti povzetju.

Najboljše ročne harmonike

z 1, 2 in 3 vrstami tipk, orhestralna harmonika z jeklenimi glasovi, in usnjati mehovi lastnega izdelka, kakor vsi godbeni instrumenti, gosli, citre, flavte, klarineti, trompete, lajne, glasbene škatljice, ustne harmonike, okarine, lajnice, arioni, lajnice za ptiče, albumi z godbo, pivni in vinski kozarci, necessaires za gospe z godbo itd.

JAN. N. TRIMMEL,

tovarna harmonik,

(30—15)

Dunaj, VII., Kaiserstrasse 74.

Ceniki franko in zastanj.

Brata Eberl,

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

Ljubljana,

za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja blíž št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njiju stroko spadajoče delo in na deželi kot znano realno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočila za prekupec so oljnate barve v ploščevinastih pušicah (Blechbüchsen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfinije naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah. (16)

Cenike na zahtevanje.